

In de strijd met China opereren de Verenigde Staten met blokkades op afstand en controle over grote energieleveranciers

Posted on 28 mei 2026 by Arnout Nuijt

Toen Donald Trump vorige week na zijn top met Xi bij *Foxnews* een oproep deed aan de Taiwanese chipindustrie om naar de VS te verhuizen, gaf hij volgens sommige waarnemers daarmee mogelijk indirect de Amerikaanse strategie weg in geval van een militair conflict met China. Ook leek de Amerikaanse president – in weer andere uitlatingen – mee te gaan in de lezing van de Chinese regering dat Taiwan niet meer dan een afvallige provincie is en nooit onafhankelijk mag worden. Maar hoe denkt Trump dan China in toom te gaan houden?

Het slechte nieuws voor Taiwan dat mogelijk in Trump's opmerkingen schuilt is duidelijk. Maar de rest van de wereld kan eveneens de borst nat maken. Want ook als er geen directe oorlog met China komt, kunnen de VS immers zo'n Chinese aanval niet over hun kant laten gaan en bijna tachtig jaar vriendschap met Taiwan

en andere Aziatische landen overboord gooien. Wat kunnen ze dan wel doen?

Belachelijk simpel, maar briljant

Nou, bijvoorbeeld een *blokkade op afstand*, zoals die op dit moment al op Iran wordt toegepast. Zo'n *distant naval blockade* van China, dat wil zeggen het afsnijden van aanvoerlijnen op plekken waar Beijing ze niet kan beschermen en Amerikaanse marineschepen niet geraakt kunnen worden door drones en raketten – in de zeestraten van Zuidoost-Azië, Japan en de Filipijnen bijvoorbeeld of nog veel verder in Panama of het Midden-Oosten – wordt een blokkade waarbij die van Hormuz de geschiedenis in zal gaan als een vingeroefening.

Decennialang braken westerse analisten hun hoofd over een mogelijke Iraanse afsluiting van de Perzische Golf, zonder met een oplossing te komen. Toen die afsluiting er enkele maanden geleden dan eindelijk daadwerkelijk kwam, zetten de Amerikanen er een belachelijk simpel maar briljant plan tegenover (een eigen blokkade van Iran, op enige afstand), waarmee Washington niet alleen Iran zelf onder druk zet maar bovenal China – dat zeer afhankelijk is van energieleveranties vanuit de Golf.

De Amerikaanse schepen die de blokkade uitvoeren liggen ver weg in de Indische Oceaan en hebben niet of nauwelijks last van Iraanse tegenacties. Maar ze kunnen wel alle schepen tegenhouden die ze willen en niemand kan er iets tegen beginnen. *Collateral damage* – in de vorm van directe en indirecte economische schade aan tal van landen in de wereld – inclusief het onze – telt even niet mee voor Trump.

Het toepassen van een dergelijk model om China af te knijpen in geval van conflict is iets wat al ver voor Trump's eerste termijn is onderzocht en waarover destijds genoeg is gepubliceerd. Zo schreef in een artikel uit 2013 in het Amerikaanse militaire blog War on the Rocks voormalig onderzeeboot-commandant Jason Glab (US Navy) over de *pros* en *cons* van een dergelijke operatie, die China's oliebevoorrading – de achilleshiel van het land – moet ontregelen.

Blokkade en embargo's

Het meest effectief, schreef Glab, is een blokkade van het Chinese scheepvaartverkeer door de VS met expliciete steun van landen die belangrijke

internationale zeestraten controleren, waaronder Indonesië en Maleisië. Maar ook moeten de VS proberen om embargo's in te stellen in de herkomstlanden van China's energie-importen. Aan dat laatste aspect wordt inmiddels door Washington hard gewerkt, onder andere door de Amerikaanse overname van olieproducent Venezuela en nu door de blokkade van Iran. De onverwachte actie tegen Venezuela heeft bovendien de Chinezen flink laten schrikken: overal in Zuid-Amerika is de Chinese invloed op de terugtocht en de Amerikaanse in opkomst – geheel in de lijn van de klassieke Monroe-doctrine.

Het zwaartepunt van deze blokkade zou volgens Glab de Straat van Malakka (op dit moment goed voor zo'n 22% van de wereldhandel ter zee) en de nabijgelegen zeestraten door Indonesië (Lombok, Soenda) moeten zijn. Deze zeestraten vallen echter onder bescherming van het internationaal recht en het VN-Zeerechtverdrag en oorlogvoerende partijen mogen niet in neutrale wateren opereren. Dat is makkelijk op te lossen door de blokkade enkele zeemijlen buiten dat gebied uit te voeren, zegt Glab. Dan heb je bovendien niet eens medewerking nodig van Maleisië en Indonesië.

Venezuela, Hormuz en Panama

Maar het lijkt erop dat Washington een nog effectievere methode om China terug te dringen heeft gevonden. Je zou immers kunnen stellen dat de blokkade op afstand eigenlijk al is begonnen of althans de eerste stappen daarvoor gezet zijn op het wereldwijde schaakbord. De VS waren het afgelopen decennium door de Chinese wereldwijde dominantie op het gebied van allerlei strategische grondstoffen en zeldzame metalen op achterstand gezet, maar zijn nu bezig in rap tempo – en met geweld – de rollen om te draaien – door de oliekraan te bedienen.

Zoals gezegd hebben de Amerikanen met hun actie in Venezuela de controle over één van 's werelds grootste energieleveranciers verkregen. En door de Israëlisch-Amerikaanse acties tegen Iran is uiteindelijk de straat van Hormuz afgesloten (zowel door Iran ter plekke als door de VS op afstand), waardoor een aantal nóg belangrijker energieleveranciers van China tijdelijk buiten bedrijf zijn gesteld.

Maar ook de Amerikaanse bemoeienissen met het Panamakanaal moet je in dit licht zien. Daar werd een Chinees staatsbedrijf (dat haventerminals aan beide uiteinden van het kanaal runde) weggewerkt uit angst dat China het Panamakanaal als *chokepoint* zou kunnen gebruiken tegen de VS – dat het kanaal onder andere nodig

heeft om snel marineschepen van de west- naar de oostkust en vice versa te kunnen verplaatsen in geval van nood.

Wat vindt China van dit alles? Chen Wenxin, directeur van het Instituut voor Amerikaanse Studies, is volgens persbureau Lusa van mening dat Trump bezig is met het uitvoeren van een *low cost*-strategie om de Amerikaanse hegemonie te bestendigen. Daarbij staat controle over strategische corridors en maritieme knelpunten centraal, dit in plaats van het behoud van een alomvattende wereldorde. 'De oorlog tegen Iran is een poging van de Verenigde Staten om strategische hulpbronnen en strategische corridors te beheersen en het wereldwijde strategische landschap te hervormen', schreef Chen in een essay dat werd gepubliceerd in het tijdschrift *Qiushi*, het orgaan van het Centraal Comité van de Communistische Partij van China.

Onrust

Gaan de VS China hiermee echt op de knieën krijgen? Dat is allerminst zeker. Het land heeft grote voorraden aangelegd op allerlei gebied en intussen is er grote onrust onder Amerika's bondgenoten ontstaan. En die onrust groeit. Als de VS geen directe militaire hulp aan Taiwan meer bieden, zullen ook Japan, de Filipijnen en Zuid-Korea aan de bel trekken, want gaat Trump hen straks dan wél te hulp schieten? Belangrijker nog: een overname van Taiwan is voor Beijing zo'n overweldigend belangrijk strategisch doel dat het land daarvoor graag een stevige prijs betaalt.

Nikkel

Aan de andere kant is Washington nog lang niet uitgespeeld en kunnen de VS de scope van hun acties uitbreiden van energie naar andere grondstoffen, zoals belangrijke metalen. Maar dat kan pas als de VS daarin – per product – zelf een grote speler zijn geworden. Het is daarom niet uit te sluiten dat het bij de Amerikaanse pogingen tot *regime change* in Cuba toch ook om toegang tot grondstoffen gaat. Het land heeft immers de grootste nikkelvoorraad ter wereld en is in dat verband grotendeels afhankelijk van de export naar en investeringen door China.

Nikkel is al anderhalve eeuw een strategische grondstof en van groot belang voor

militaire productie, waar het wordt gebruikt in bepantsering, geschut, munitie, motoren, etc. Met Cuba onder controle zal die grote voorraad – net als de Venezolaanse olie – straks een troefkaart in handen van Washington zijn. Verwacht dus meerdere Venezuela-achtige acties die als indirect doel hebben de Chinese economie onder druk te zetten door middel van controle over de export van specifieke strategische grondstoffen.

Wat zijn de gevolgen voor Nederland in dit alles? Een Amerikaanse zeeblokkade in de diverse zeestraten van Azië zal natuurlijk desastreus uitpakken voor de Nederlandse logistieke sector die zwaar afhankelijk is van de handel met China. Alhoewel een deel van die handel de laatste jaren gediversifieerd is en enigszins verspreid is over andere Aziatische landen, zal ook de goederenstroom uit die landen getroffen worden door een afsluiting van de betreffende zeestraten. Het stilvallen van het zeetransport tussen Nederland en de landen rondom de Zuid-Chinese Zee zal de haven van Rotterdam flink raken.

Maar zover hoeft het niet te komen, zeker niet nu de Amerikanen een veel effectievere strategie toepassen door productie- en exportlanden van strategische grondstoffen als energie en metalen direct zelf aan te pakken. Een blokkade van China in de zeestraten van Azië is daarmee wellicht niet eens direct noodzakelijk. Ook is het voor de VS nu makkelijk ontkennen dat hun interventies in Venezuela, Cuba, Panama en straks in andere landen eigenlijk dienen om China klem te zetten.

Wereldwijde handelsroutes

Intussen speelt China zelf met vuur door marine-oefeningen te houden nabij maritieme *chokepoints*. Volgens de Britse denktank Chatham House was de Russisch-Chinees-Iraans-Zuid-Afrikaanse marine-oefening in januari dit jaar voor de kust van Zuid-Afrika, pure *chokepoint power play*, oftewel een signaal dat deze landen op elk moment ook druk kunnen zetten op wereldwijde handelsroutes.

Zeestraten en scheepvaartroutes zullen nog lang de krantenkoppen gaan domineren.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*